Євгеній Кушнір

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ЇЇ ВПЛИВ НА ОСВІТУ

Останнім часом у працях економістів, соціологів, філософів, політологів, педагогів проголошується думка про те, що найбільш суттєвою характеристикою сучасного світу, яка визначає його картину, є рух гігантських потоків капіталів, товарів, а також людей, що посилює обмін інформацією. Для узагальнення цих процесів застосовується поняття «глобалізація», яке, однак, науковці наповнюють різним змістом. І хоча різні автори висловлюють відмінні, почасти протилежні погляди на феномен глобалізації, актуальність питання не тільки не знижується, а й навпаки – набирає нових обертів.

Сьогодні глобалізація тлумачиться як «комплексне явище, яке включає низку процесів, що відбуваються водночас» і має кілька «вимірів», найбільш помітними і важливими серед яких є глобалізація ринку, виробництва та інформації [1, 15].

Якщо розглядати можливу стратегію розвитку України в умовах глобалізації, можна стверджувати, що поряд з можливим ризиком, ці процеси дають реальний шанс нашій країні посісти гідне місце на новому етапі цивілізації, спираючись на науку, освіту та інноваційні технології.

До важливих векторів глобалізації належить освіта, яка не тільки не залишалася осторонь процесів глобалізації, а й активно залучається до них. Прискорення процесів глобалізації в економіці та політиці висувають нові вимоги до структури та якості освіти. Однак, слід розмежовувати інтернаціоналізацію навчальних закладів і глобалізацію освіти, які взаємопов’язані, але разом з тим принципово різняться між собою [2].

Інтернаціоналізація – це розширення двосторонніх і багатосторонніх зв’язків і контактів між навчальними закладами різних країн на основі рівноправного і взаємовигідного співробітництва. Її мета – підвищення ефективності освітньої і науково-дослідної роботи, в ідеалі доведення її до кращого світового рівня, розширення мобільності викладацького й учнівського (студентського) персоналу. Що стосується глобалізації, тут не існує рівності. Натомість є підпорядкування освіти «інтересам могутніх іноземних транснаціональних корпорацій, які нав’язують свої стандарти навчання, свою мову спілкування, не рахуючись з національними особливостями, витісняють національні мови – носіїв самобутніх культур» [2, 26].

Глобалізація в освіті, як і в інших галузях являє собою об’єктивний, але далеко неоднозначний процес. Його головна небезпека вбачається дослідниками в тому, що «замість єдності в багатоманітності і розширення освітніх можливостей можна одержати сумну уніфікацію, одноманітність і втрату самобутнього творчого потенціалу національних (регіональних) освітніх систем» [3, 31]. В контексті цього виділяють наступні проблеми,

які постають перед вищою школою України: перша – пов'язана із запровадженням на національному ґрунті поширеної на Заході концепції вищої освіти як сфери послуг, що усуває з освітнього процесу громадянсько-виховні функції; наступна проблема стосується реформування національної освіти відповідно до положень Болонської декларації, що передбачає впровадження наукових ступенів магістра та доктора філософії.

Україна, яка прагне інтегруватися у світовий та європейський простір, не може стояти осторонь глобалізаційних процесів, що відбуваються сьогодні й торкаються майже всіх країн. Проте, не слід бездумно «кидатися в безодню» глобалізації, адже відданість уніфікації може згубити не лише національну специфічність, а й країну загалом.

Список використаних джерел:

1. Диев В. С. Многомерный вектор глобализации: начало и основные компоненты / В. С. Диев // Философия образования. – 2005. – № 1 (12). – С. 15–21.
2. Канаев Н. М. Глобализация и высшее образование. Взгляд из ЮНЕСКО / Н. М. Канаев // Философия образования. – 2005. – № 1(12). – С. 26–31.
3. Семенов С. Н. Российская высшая школа в условиях глобализации / С. Н. Семенов, А. Н. Семенова// Философия образования. – 2005. – С. 31–33.